

תמרון דיביזיה הררית צרפתית

(ב) חלקו השני היה: — הדיביזיה על כל יחידותיה, ומוגברת ביחידות שריון בינוני וקל, הפועלת במסגרת הקורפוס בשטח הררי (בקיץ). הדיביזיה מופעלת בתפקידי רדיפה והתקפה, נגד אויב הנמצא במצבי נסיגה והגנה. משכו של שלב זה היה כ-4 יממות.

התיאור שלהלן יגע רק בחלק השני.

השטח

(ראה תרשים מס' 1)

שטחו של התמרון השתרע במעין מלבן 40×90 ק"מ (בקירוב), שאורכו מכונן מדרום-מערב אל צפון-מזרח, והוא הולך וצר כלפי קצהו הצפון-מזרחי. הצלע הצפון-מערבית של ה"מלבן" השתרעה בין הערים גרנובל בדרום-מערב ויוז'ין (Ugines) בצפון-מזרח, כשהיא כוללת בפנים המלבן את שתי גדות הנהר איזר ויובלו הצפוני, נ' ארלי. הערים יוז'ין ובופור (על נהר דורון), היו את פינותיו של הצד הצפון-מזרחי. הקו הדרום-מזרחי נמשך מבופור, אל מונטרישה (שעל הנהר ארק) ועד לעירה לה-גראב (על נהר לה-רומנש). ומשם סימן ה"נתיב הארצי" ("Route Nationale") מס' 91, המוליך אל גרנובל, את תחומו הדרום-מערבי של המלבן (ראה תרשים מס' 3).

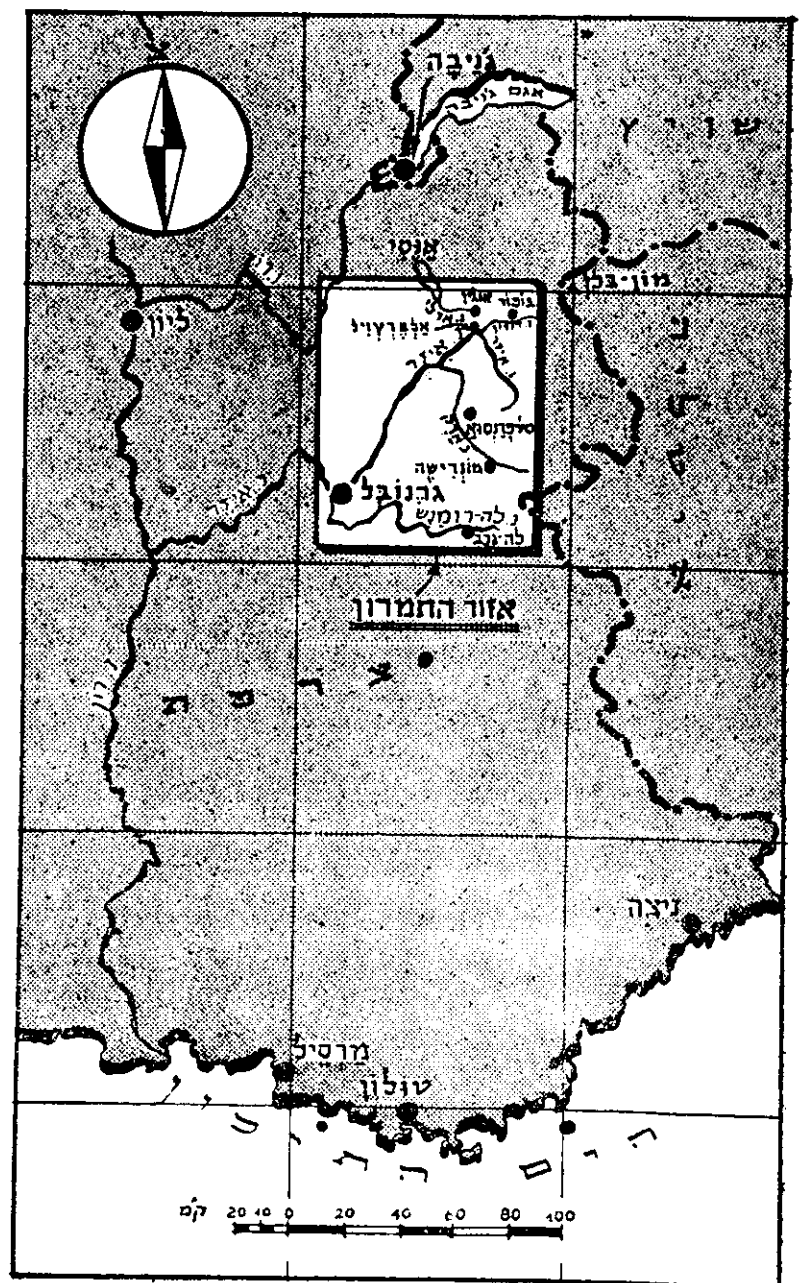
רוחב גזרת הדיביזיה היה, אם כן, בשלב הראשון כ-35—40 ק"מ; ואילו בשלב שלאחריו הצטמצם במקצת והגיע ל-25 ק"מ בקירוב. ציר ההתקדמות הכללי היה מדרום דרום-מערב לצפון צפון-מערב.

אופיו של השטח: הררי ומבוחר, כשהחתכים העיקריים שבו, פרט לחלק מן האיזר, מכוונים מדרום-מזרח לצפון-מערב. הקרקע מתרומס-ועולה לעבר צפון-מזרח. את הגזרה חותכות בקעות עמוקות גם לרוחבה.

הנהר איזר עובר בגיא שרוחבו מ-500 מ' ועד 2 ק"מ, בעוד שהנהרות ארלי וארק חוצים את השטח בגאיות של 200—500 מ'. הבדלי הגבהים בין הגאיות והשיאים שבחבל זה הם 1500—2000 מ', והמדרגים נים תלולים, בתורים ומסולעים. נוסף לכך גזור השטח ע"י גהרות קטנים יותר, העוברים בערוצים צרים ותלולים מאוד ונשפכים לתוך הנהרות שהוזכרו

במסגרת תמרונה הקיץ של צבא-צרפת לשנת 1953 בוצע תמרונה של דיביזיה-אלפינית, אשר יש בו כדי להדגים הן את המשותף והן את השונה שבין תרגילים-תמרונים של גייסות-הרריים לבין אלה של הכוחות "מן הסוג הרגיל".

ואלה היו מטרותיו ומשכו של התמרון: (א) חלקו הראשון הוקדש לתטל"ג למפקדות ולמטות של הדיביזיה ושל חטיבותיה, תוך כדי הדגשה על פתרון בעיות הקשר. משכו של שלב זה — 48 שעות. הפעלת מפקדת הדיביזיה, והמפקדות הכפופות לה, נעשתה כשהללו פרושות בשטח, במרחקים מציאותיים של מערך-דיביזיוני בפעולות מלחמה, ותוך כדי תנועה אחר האויב הנסוג.

תרשים מס' 1
אזור התמרון

ציון-האויב והשיפוט :

האויב בויים ע"י יחידות בנות עצמה מוקטנות, שרמת-אימון גבוהה. הוא היה כפוף ישירות למנג' נון השיפוט, שהיה מורכב מחבר קצינים מפיקוד הגליל-הצבאי (Région).

מצב הדיכוייה בשלביהפתיחה

(5.8.53, עם שקיעת השמש)

(ראה תרשים מס' 3)

בימים האחרונים התקדמה הדיכוייה, בהתגברה על התנגדות האויב, לפי שני צירים מקבילים, בכיוון אל צפון-מזרח: —

א. מגרנובל — לאטון (הסמוכה אל שפך נ' ארק, לתוך האיזור; ג-7).

ב. בכביש מויזיל (דרומית-דרומית-מזרחית לגרנובל; ה-2) אל אלמון (ו-1) ועד לה-שמבר (שעל נ' ארק; ז-1).

ע"י תנועה זו השתלטה הדיכוייה על עמק הנהר ארק, ונערכה בו להמשך התקדמותה.

הכוחות היו ערוכים כדלקמן:

צות-קרב המכיל חטיבה ("חצי-בריגדה" — לפי המונח המקובל אצל "הציידים האלפניניים" בצרפת, זכר הכינויים שהונהגו בימי המהפכה הצרפתית הגדולה) המכילה 3 גדודים (מהם אחד — "מדומה") וסוללת מרגמות 120 מ"מ. הוא היה ערוך משמאל, בעמק האיזור, מדרום לאטון. הוא קיבל לרשותו גם פלוגת טנקים-בינוניים ("שרמן").

צות-קרב שני וזה ערוך בסביבות לה-שמבר. הוא היה מורכב מחטיבה רגלית, פלוגת שריון-קל, טנקים-קלים מסוג (AMX) ופלוגת חיל-הנדסה.

לעיל. ערוצי-הנחלים הללו מובילים בכיוון צפון-מזרח, המקביל לכיוון התקדמותה של הדיכוייה. חלק ניכר מן השטח הנו יערי. הראות מוגבלת לטוחים קצרים מאוד, אך מעמדות נבחרות יש אפשרות לצפות לאורך הגאיות למרחקים ניכרים. בהתאם לכך, מוגבל השימוש בנשק שטוח-מסלול.

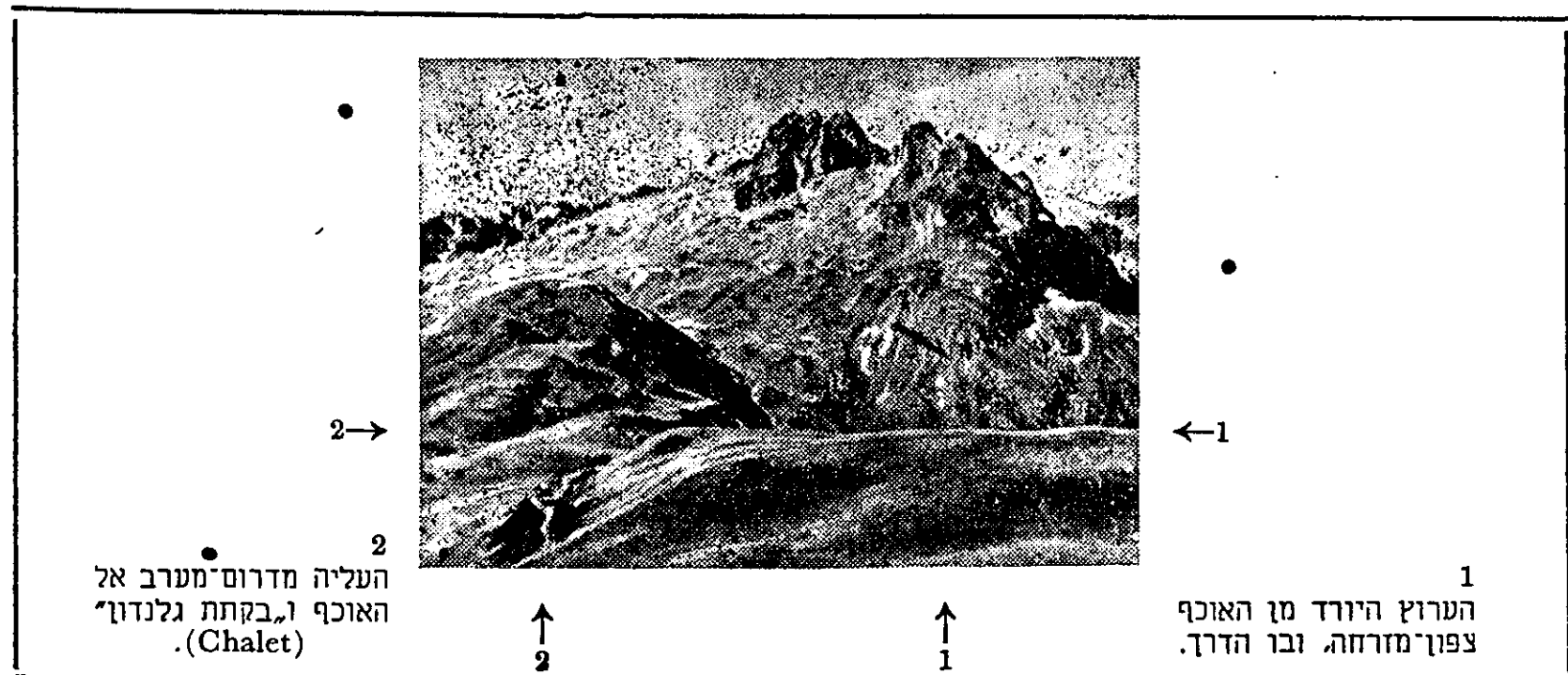
ההסוואה מתבצעת כאן בנקל. ההתחפרות בשטחי ההרים — קשה; ואילו בגאיות אין היא כרוכה בקושי מיוחד.

השימוש באויריה לסיוע לכוחות הקרקע מוגבל לצילומי-אוויר ולתצפית, שאף היא איננה טובה ביותר. הפגיעה מן האוויר מושגת כאן בקושי, הן מפני תנאי השטח והן מפני אפשרויות ההסוואה, פרט להבזקת רכב הנע בדרכים ההרריות.

דרכי-התנועה: בגאיות של הנהרות איזור, ארק וארלי מצויה רשת כבישי סוג א'. כן ישנם שבילי פרדות לאורך יתר הגאיות, וכמה שבילי-הרים אף מחוץ להם. בשבילים אין אפשרות, בדרך-כלל, להעביר רכב. שבילים אלה מוליכים עפ"ר בכיוון אל מעברי-האוכפים שבהרים, אשר החשובים שבהם הנם — אוכף המדלן (ממזרח לנהר ארק, בינו לבין האיזור; ר' תרשים מס' 3), אוכף-פמון (מצפון למדלן; ב-1) ואוכף בתי (א-8; כ-8 ק"מ דרומית-דרומית-מערבית לבופור).

לאורך הנהרות ובהצטלבויות עורקי התנועה — נמצאים ישובים כפריים ועיירות קטנות. כן מפוזרים בהרים בתים בודדים ומכלאות-בקר.

אין באזור זה שום קושי בהשגת מים, מאחר שהם נמצאים בשפע ובכל מקום.

2 העליה מדרום-מערב אל האוכף ובקעת גלנדון (Chalet).

1 הערוץ היורד מן האוכף צפון-מזרח, ובו הדרך.

ציור א': אוכף גלנדון (T-3)

בדרך מסעו של צות-קרב א' צפון-מזרח, מבקעת הנהר לה-רומנש אל בקעת איזור העילית.

ציור ב': „בקתת גלנדון“ — העליה אל אוכף גלנדון.
המבט דרום-מערבה, אל הכיוון ממנו בא צות-קרב ב'.

האוכפים שבקרבת גרנד-ארק (הפסגה 2488, שמצפון-מערב לאוכף-במון; ג-7).

ג. לפעול ביעילות רבה נגד קויהתחבורה של היחידות.

מאידך גיסא, נראה שאין ביכולתו של האויב להחזיק באופן רציני בכל הרכסים. יש לשער שהוא ינסה לעכב את התקדמותו תוך כדי המנעות מקרב מכריע.

✱

בשעות המוקדמות של אחר-הצהרים החלה להציג טייר בעיני מפקד הדיביזיה תכנית-הפעולה הנראית לו. תכנית זו נתגבשה-והלכה בביקוריו אצל היחידות הקדמיות, והוא החל נותן את פקודות המבצע, מקוטעות, למפקדי החטיבות. באורח ישיר. אותה שעה עבד מוצב-הפיקוד על ניסוח פקודת-מבצע מלאה, אשר הגיעה למפקדי היחידות-הכפופות בשעה 18.00 לערך. וזה עיקר תוכנה:

משימת הדיביזיה

על הדיביזיה-ההררית ה-27 להשתלט על אלברט-ויל — ולנתקה מצפון, ע"י עקיפה-מרוחקת כפולה, על-מנת לכתר את היחידות האויבות שנשארו בגאיות היוצאים ממנה לעבר צפון וצפון-מזרח.

האויב (עיין דו"ח-מודיעין דלעיל).

כונת מפקד הדיביזיה

בשלב ראשון: לרתק את האויב ממערב, לתקפו

צות שלישי („מדומה“), שהיה מורכב מחטיבת-רגלים, סומן כעתודה-דיביזיונית, ונחשב כחונה כ-3 ק"מ צפונית-מערבית לכפר לה-שמבר.

דו"ח מודיעין ליום 5.8.53

1. כללי

האויב הצליח להסיג חלק ניכר מן הכוחות אשר פעלו כיחידות-חיפוי לנסיגת הכוח-העיקרי. הוא הג-ביר את התנגדותו. הוא מתאם את פעולות יחידותיו עם פעולותיהן של יחידות פרטיזנים שהושארו על-ידי בעורף.

באוויר, על אף איזון-הכוחות הנוכחי, יש ביכולת כוחות-האוויר שלו לסייע סיוע בן-ממש לכוחות-הקרקע.

2. הצבה וארגון בשטח

א. בגיא הנהר איזר:

(1) יחידה בעצמת גדוד-הררי אחד לערך, כשלר-שותה כ- $\frac{2}{3}$ מעצמת האש הגדודית, מחזיקה בסביבות גרנזי-בונזייר (7-8 ק"מ צפונית-מזרחית לאטון).

(2) גדוד נתארגן להגנה באלברטויל (צפונית-מזרחית להנ"ל, ליד שפך הנ' ארלי לאיזר). מצויים שם ביצורים, והעיר מאורגנת היטב להגנה.

ב. בהרים:

האוכפים במון ומדלן מוחזקים בעצמה של כ-2 פלוגות, בערך.

במדלן — מספר ניכר של עבודות-ביצור, חפירות ועמדות לנשק אבטומטי. כך גם בבמון.

ארטילריה. — לכל היותר גדוד בן 12 קנים (3 סוללות תותחים בני 76 מ"מ, גרורי רכב או בה-מות — לפי הצורך), אשר כמעט לא סבל אבידות בקרבות קדמים והנו בעל כושר-תמרון ניכר. הגדוד מוצב בסמוך לאלברטויל, מצפון או צפון-מזרח לו. פרטיזנים. — פעולתם, שהיתה יעילה ביותר בימים האחרונים, מסתכמת כך: בעזרת חלק מן התושבים, האוהד אותם, פועלים במפתיע נגד עורפי-נו. הם מבכרים לפגוע בנקודות רגישות, כגון צומתי-תחבורה, גשרים וכן גם בשיירות בלתי-מוגנות, במכוניות קציני-קישור וכיו"ב.

3. סיכום:

יש ביכולתו של האויב:

א. למנוע, מניעה-של-ממש, את התנועה לאורך הציר הדרומי-מערבי, לעבר אלברטויל.

ב. לעמוד בפני-התקפה, בעצמה מסויימת, על

אלברטויל מדרום-מזרח וממזרח. את סבן יש לת-
פוס עד 23.00.

צות-קרב ג'. מורכב משני גדודי רגלים-הרריים,
פלוגת טנקים-בינוניים ומחלקת תובלה — יימצא
בעתודה. יהיה מוכן: — לסייע או לפעולת צות-קרב
א' נגד אלברטויל — או לפעולת גדוד-השריון משיפ-
רוץ הלז למסע-רדיפה-ועקיפה, בדרך שתפתח מאר-
כף-תמי — או, אם יהיה הכרח, למסע-העקיפה של
צות ב' לבקעת-איזור, וללפיתת אלברטויל ממזרח.
הדרך הטובה ממקום הצבתו איפשרה הטלה מהירה
גם לכיוון תמי. הריחוק היחסי מגזרת חטיבה א',
שבעיקר בשבילה הובא בחשבון, נועד לשמור מהס-
תבכות מוקדמת בקרב.

גדוד-הסיור (שריון-קל) — פחות פלוגה — יימצא
בעתודה. יהיה נכון לסייר על ציר תמי, ברגע שיפתח
ע"י צות-קרב א'.

הארטילריה הדיביזיונית.

גדוד אחד — בסיוע ישיר לצות-קרב א'.

כל היתר:

בשלב הפתיחה — סיוע למעבר באוכף-מדלן;
ומיד לאחר-מכן — באוכף-במון. לאחר כיבושם —
סיוע להתקדמות צותות-הקרב א' וב'.

הנדסה.

נוסף להקצאת פלוגה (כנ"ל) לצות-קרב ב' —
יהיה נודע דין-קדימה לתנועה למשימות הנדרשות
על ציר-התנועה של צות זה, לכיוון אוכף לה-מדלן.
סיוע-אוויר-התקפי —

3 גיחות סיוע-התקפי ליום.

שונות:

התנועה על ציר-התנועה לכיוון לה-מדלן תהא
מוסתת ע"י מפקדת הדיביזיה.

מוצב הפיקוד: 2 ק"מ מערבה מלה-שמבר.

שעת-האפס נקבעה ל-05.15 — שעת האר היום.

✱

תנועת צות-קרב א'

צות זה, שהיה מורכב מכוחות מאומנים-פחות,
נע לאורך האיזור. מבנהו היה — שני גדודים
לפנים, וגדוד אחד, והשריון (טנקי-„שרמן“) — מא-
חור. הפעולה התרכזת בתפיסת הפפרים שמשני צדי
הנהר, בעוד כוחות-קלים עולים ותופסים את השיאים
שבאגפים. תנועת הצות הזו, אשר צריכה היתה
להתגבר על כוחות מצומצמים יחסית, נתפתחה ללא
בעיות מיוחדות, עד יום ה"ע, שעה 12.40.
בשעה זו נתגלה שפלגה אטיבת, בעצמת פלוגה

ממזרח ולקטע את דרך נסיגתו מאזור יוז'ין (Ugines).
לשם כך — לשים יד, אם אפשר, על אוכף תמי
(צפונית-צפונית-מזרחית לאטון, מערבית לאלברט-
ויל).

כדי לבצע שלב זה יש:

1. לרתק את האויב, בהתקיפנו בגזרת כפר סנט-
פיאר (בגדה-הצפונית של האיזור, בכיוון כל-
לי מערבה — ומקצת צפונה — מאטון) —
אטון, לכיוון אלברטויל (ד-7; ג-7).

2. לפרוץ דרך האוכפים של מדלן ובמון, בשתי
תנועות המכוונות צפון-מערבה ויוצאות לבק-
עת-האיזור מדרום-מזרח לאלברטויל (ג-8) —
כדי לתקוף אח"כ את אלברטויל ממזרח
(תוך כדי חיפוי לעבר צפון-מזרח).

3. לפשוט על יוז'ין, דרך בופור, מרגע שנתפסה
על ידינו סבן (בבקעת-האיזור, צפון-מזרחית
לאוכף-במון, ועל הקו המוליך מן הלז אל
אוכף-בתי; ב-9).

בשלב שני: או — השתלטות איתנה על אוכף תמי.
או — רדיפה בכיוון תמי-יוז'ין — במגמה להש-
לים את הכיתור ולהשמיד את כוחות-האויב שבאזור
אלברטויל.

כוחות ויעדים

צות-קרב א'. מורכב משלושה גדודי רגלים-הר-
ריים („ציידים-אלפיניים“ — „Chasseurs Alpins“)
ופלוגת טנקים-בינוניים; משימתו — ריתוק האויב
בבקעת איזור, תוך-כדי התקדמות לעבר אלברטויל —
ותוך-כדי מאמץ להתקדם דרך גיא תמי.

צות-קרב ב'. מורכב משלושה גדודי רגלים-הרריים,
פלוגת שריון-קל ופלוגת חיל-הנדסה; משימתו —
לפרוץ דרך האוכפים לה-מדלן ובמון, ולתקוף את

ציור ג': אוכף גלנדון.

מוגברת, והיו ערוכים שם להגנה. באוכף במזון הח' זיקו כוחות קטנים בלבד.

אי-לכך החליט מפקד החטיבה:

א. להפנות את מאמצו העיקרי נגד אוכף לה' מדלן, ולרכז נגדו גודד מוגבר (בצירוף פלוגת שר' יון-קל ופלוגת הנדסה). כן החליט להעמיד לרשותו סיוע ארטילריה ומרגמות, ככל שיהיה הדבר אפשרי. ב. להפנות גודד אחד (אשר הועמד לרשותו, פחות פלוגה, ע"י צות-קרב ג') כלפי אוכף-במון.

מאחר שהפקודה ניתנה לו בעל-פה זמן ניכר לפי ני שעת-האפט, יכול היה, לאחר הערכת-מצב ראשוני, להוציא פקודת-מבצע לפלוגת חיל-ההנדסה. הוא פקד עליה להכשיר אותה כברת דרך, בה לא יכלו הטנקים לנוע מבלי שתותקן לכך תחילה. פקודה זו ניתנה במטרה לאפשר לטנקים לעלות אל מעבר למדרונים, אל חלקו העליון של האוכף, אשר בו השתפלה האדמה לכיוון האוכף, כשתלילות נוחה יחסית ומאפשרת תנועת שריון.

פלוגת-ההנדסה, אשר עבדה כ-16 שעות, הפכה תוך פרק-זמן זה שביל-פרדות לדרך המאפשרת נסיעת רכב כבד. היא הקימה, תוך כדי עבודתה, כ-20 מעבירי-מים פרימיטיביים, חיזקה גשר-בטון קטן (4 מטר רוחבו), שעבר על-פני נחל, ובחלקו הסופי של הנתיב התקינה מעלה מתפתל שאיפשר לטנקים תנועה עד אל סמוך לאוכף. בשעת ה"ש" פחות 10 שעות היתה הדרך מוכנה.

2
↓

3
↓

לערך, מחזיקה בקבוצת הכפרים פרונטנה טורנון (שבגזרת איזור הצפונית). הסתערות-הגדוד נבלמה; זרק לאחר שכל הארטילריה הצותית הופעלה בסיוע ישיר לגדוד 25 התוקף, ולאחר שהוכנס השריון לפעור לה בתור בסיס-אש, הצליח גדוד זה להתגבר על ההתנגדות.

מפקד הדיביזיה ייחס חשיבות רבה לתפיסת קבר צת כפרים זו, שצריכה היתה לתת בידו את נקודת-המוצא לגיא תמי.

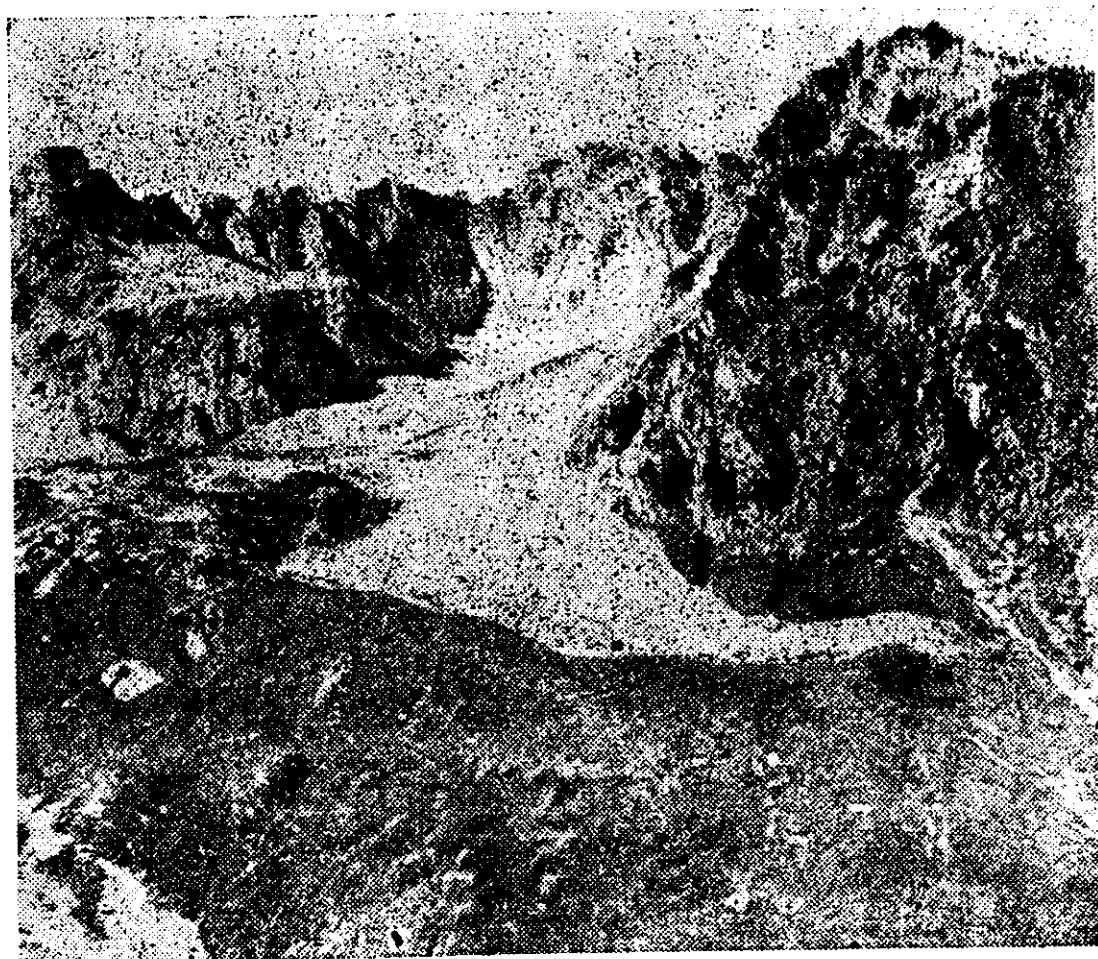
מכאן ואילך התקדמו היחידות, תוך-כדי התגברות על התנגדות קלה, בהתאם לתכנית.

תנועת צות-קרב ב'

הבעיות אשר התייצבו בפני צות זה היו חמורות הרבה יותר. הפרש הגבהים, מנקודת ההיערכות החטיבתית עד ליעדים, היה 1500—1700 מטר. כוח-קיבולם של עורקי-התנועה מהכפר סנט-פראנסוא (צפונית-צפונית-מזרחית מלה-שמבר) ואילך, בכיוון אל אוכף-מדלן, היה בלתי מספיק, וגם עד לנקודה האמורה עמדה לרשות החטיבה רק דרך צרה אחת, המאפשרת תנועה לכיוון אחד בלבד. דרך זו היתה נתונה (כנ"ל) לפיקוחה הישיר של הדיביזיה.

לכיוון אוכף במון היתה התנועה קשה עוד יותר, אף כי הפרש-הגבהים היה קטן יותר.

לפי המודיעין שהיה בידי מפקד צות-הקרב, הח' זיקו בלה-מדלן כוחות-אויב בעצמת פלוגת-רגלים

ציור ד':

אוכף מדלן (ב'5).

המבט בתפנית שמאלה, כלפי מחסום-ההרים מצפון.

(1) אוכף מדלן (2000 מ')

(2) צוק לוזייר (2700 מ')

(3) קרחון סליה

צורת פני הקרקע וצמחייתו איפשרו לבצע את הפעולה הזו בהסחה, בעוד שהחלק האחרון והרעשני ביותר של הפעולה בוצע בלילה האחרון, בו לא היה בידי האויב לרכז כוחות, בהתחשב במערכו הכללי.

תכניתו של מפקד החטיבה

(עיין תרשים מס' 2)

מפקד החטיבה הגיע למסקנות הבאות: מאחר שעל אוכף להמדין חולשים משני עבריו שני רכסים, המאפשרים שליטה על האוכף, משמאל — השיא 2402, ומימין — השיא 2089, יש להסיק מכך שהאויב מחזיק ודאי בכל אחד מהם בכוחות קטנים (כיתה או מחלקה). הוא החליט:

א. לתפוס ע"י פלוגה את השיא 2402 ולאיים משם על עורף האוכף.

ב. לתפוס, ע"י פלוגה אחרת, את השיא 2089 — ולהעביר דרכה פלוגה נוספת, לכיתור כוחות האויב הנמצאים בעמדות שעל האוכף, בעוד פלוגה שלישית נכונה להמשיך בתנועה לשם הבטחת הרכסים שב- המשך הדרך מצפון לאוכף.

ג. עם תפיסת שתי הגבעות — לשטוף את היעד בצות-קרב גדודי מעורב (גדוד-רגלים בצירוף פלור-גת-טנקים), להשמיד את כוחות האויב שהתבצרו בו, ולפתוח את הדרך להמשך התנועה. גדוד אחד,

(1) דהיינו, מפקד צות-קרב ב'.

הנמצא בעתודה (פחות פלוגה), יצא מיד לאחר הפריצה דרך האוכף לכיוון צפון-מזרח וינוע בראש; בעוד יתר הכוחות יתארגנו, על-מנת להצטרף אף הם להמשך-התנועה.

ד. הארטילריה תסייע, בשלב ראשון, ליחידה הימנית; ולאחר מכן — תסייע לשריון לפרוץ אל היעד.

שעת-האפס נקבעה ל-05.45.

החטיבה, אשר נמצאה בבסיס-היציאה שלה בכפר לה-שמבר, היתה צריכה להזיז במשך הלילה, את כל כוחותיה אל בסיס-ההיערכות, שנמצא בכפר סנט-פראנסוא. תזוזה זאת צריכה היתה להיעשות על פני עורק-תנועה הררי, אשר ברובו הגדול היה אמנם במצב טוב, אך לא איפשר תנועה אלא בכיוון אחד בלבד.

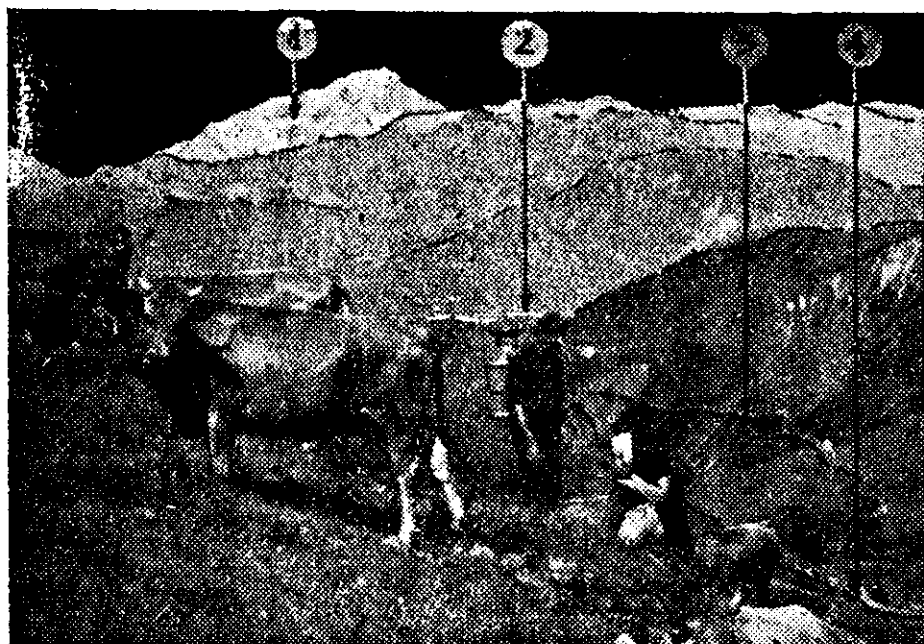
הביצוע

התנועה עד לעמדות ההיערכות בוצעה במשך הלילה תחת פיקוד ישיר של הדיביזיה. גדוד הרגלים העתיד לפעול מימין נמצא בבסיס ההיערכות דרך מית-מזרחית לכפר סנט פראנסוא. הטנקים וגדוד-רגלים אחד עלו ונערכו מדרום לכפר סנט-פראנסוא. הפיקוד על צות זה היה בידי מפקד גדוד הרגלים. פלוגת-הרגלים שנועדה לעלות על השיא השמאלי של האוכף, והעתודה, שכללה גדוד רגלים פחות פלוגה, נמצאו מדרום.

בשעה 06.30 נראתה תנועת הכוח הימני, כשהוא

תרשים מס' 2
זירת הפעולה של צות קרב ב'

ציור ה': אוכף מדלן. מבט מן האוכף צפון-מזרחה, כלפי בקעת האיזר העילית. (1) הר מונבלן (במרחק 55 ק"מ צפון-מזרחה). (2) בקעת איזר העילית — מגמת המסע. (3) הדרך היורדת מאוכף מדלן לבקעת איזר. (4) ערוץ נחל רוס, המוביל מן האוכף אל בקעת האיזר.

המשיך בתנועתו, כשמאחוריו החלה תובלת-הדרג-הלוחם — שהיתה מורכבת מפלוגת-פרדות בת 150 פרדה — לנוע בעקבותיו. הגדוד שהיה בקו הראשון התארגן-מחדש, השאיר זמנית מחלקה אחת על האר-כף, והתכוון להמשיך בתנועתו.

המשך התנועה של החטיבה — לא היו בו מאור-רעות מיוחדים; לפנות ערב הגיעה אל בקעת האיזר והוציאה פטרולים לעברו הצפוני. הגדוד מצות-קרב ג' ("מדומה") נחשב כי השתלט על אוכף-במון; ולא נמצא צורך לקדמו, במקביל לצות ב', עד אל בקעת איזר.

※

ערב יום ה"ע" מצא את הדיביזיה ערוכה כדלקמן: צות-קרב א' — מחזיק בקבוצת הכפרים טורנן-פרונטנה, כשעתודותיו עודן רעננות בידו. צות-קרב ב' — הגיע עד בקעת האיזר והחל שולח זרועות לעברו הצפוני. צות-קרב ג' — בעתודה, במקומו הקודם. מוצב-הפיקוד של הדיביזיה הועתק קדימה והוצב מערבית לאטון.

תוזת המוצב החלה בשעה 19.30, והוא היה מוכן מחדש לפעולה מלאה ב-22.00. הקשר עם העוצבות-הלוחמות נשאר בעינו במשך כל זמן התנועה.

עיקר פקודת-המבצע של מפקד הדיביזיה

ליום ה"ע" 1+

המצב בכלל: עיין לעיל.

משימת הדיביזיה — ללא שינוי.

נע על הרכסים ונעלם ביער, על פני המדרונות אשר ממערב לצוק רוש-נואר ("הצוק השחור"). בשעה 08.45 דיווח כוח זה כי השתלט על הגבעה 2089. נתברר, שתנועתם לא נתגלתה כלל ע"י המגינים, והכוח הסתער על היעד זמן קצר לאחר שניתן ע"י הללו אות האזעקה הראשון, ובטרם הספיקו להתארגן כראוי.

משנתברר לכוחות שהיו באוכף כי הגבעה 2089 נכבשה — נערכו מיד להגנה היקפית של האוכף עצמו. בשעה 09.00 לערך דיווח הכוח שמשמאל על כיבוש גבעה 2402, אך נתברר שרק כוחות קטנים טיפסו ועלו על הגבעה, והשיפוט קבע שהכיבוש טרם הושלם. עברה עוד כחצי שעה עד שהכוח הזה הפס את הגבעה וטיהר אותה מכוחות-האויב, שהחזיקו בה בעצמה של 2 כיתות.

השריון עבר עתה את המרחק של 2.5 ק"מ, על-פני הדרך שהוכשרה ע"י פלוגת ההנדסה, והגיע אל עמדת-ההיערכות שלו ללא תקלה — דבר אשר, כשהוא לעצמו, היה בו משום הישג, בהתחשב בסוג הקרקע בו היה עליו לנוע. הוא הגיע אל מרגלות הגבעות שמדרום לאוכף, התפרס, והחל לנוע לכיוון האוכף.

בשעה 09.30 לערך, נתברר למפקד החטיבה, שנמצא אותה שעה לא-הרחק ממוצב-הפיקוד של הצות רגלים-שריון, כי השריון לא יוכל להגיע עד אל היעד מחמת אופיו המבוחר של השטח. הסיור שבר-צע לפני-כן לא הביא בחשבון גורם, אשר נתגלה עכשיו כמבטל כל סיכוי לעלות על היעד: הערוצים הקטנים, שבמבט ראשון נראו כמכשולים שניתן להתגבר עליהם, דרשו לאמיתו-של-דבר זמן ניכר כדי לעבור על פניהם, בהתחשב במספרם הרב. כל נסיון להעביר כאן את השריון, "בכל מחיר" היה עלול לגרום לאיחור רציני בפעולה — איחור, שהיה מבטל, בשלב שלאחר-מכן, את סיכויי ההפתעה של תנועת האוגף-מימין המכוונת אל אלברטויל.

על כן החליט המפקד על שינוי בתכניתו (ר' תרשים מס' 2). הוא אירגן את השריון כבסיס-אש, שנועד לסייע ישירות להסתערות. ההסתערות עצמה בוצעה ע"י שתי הפלוגות של הגדוד שנמצא על השיא שמימין. הגדוד שנע עם השריון, כחלקו הרגלי של הצות רגלים-שריון, הופרד עתה — ונשלח מיד אף הוא מימין: להוות גל שני של ההתקפה, או להמשיך בתנועה, תוך-כדי כיתור האוכף, צפונה. העתודה נשארה במקומה.

בשעה 1100 לערך נכבש האוכף. הגדוד השני

האויב — אין האויב הנמצא בגבעות שמסביב לאלברטויל נראה כמסוגל להגן ביעילות על העיר מן הכיוון המזרחי.

הפעולות המיוחדות של הלחמה הזעירה, של הפרטיזנים, החבלנים והצנחנים של האויב, נמשכות, ומאיימות כל הזמן על עורף יחידותינו.

כונת מפקד הדיביזיה:

לתפוס את אוכף תמי ולהתקדם על הציר תמי — פברג' (לכיוון צפון מתמי), בד בבד עם ביצוע הפעולה שתוכננה כלפי אלברטויל.

לשם כך:

צות-קרוב א', אחרי הצלחת הפעולה נגד הכפר נוטר-דאם-דה-מיליה, ובהבטיחו מן העבר ההוא את הגדה השמאלית של האיזור — יתקדם שמאלה, על הכפרים ג'ייאי ומרקיורי-ג'ייאי.

צות-קרוב ב' — ממשיך בתנועתו.

צות-קרוב ג' יתקדם מאחרי צות-קרוב ב' ובסמוך לו — ישתמש בנקודת-המוצא לתנועתו, שיכבוש לו הלז — וישתלט על אוכף תמי.

גדוד הסיור יבקיע לכיוון פברג' מרגע שאוכף תמי ייתפס.

כוחות ויעדים:

צות-קרוב ב' — ללא שינוי, ההתקפה על אלברט-ויל, בתיאום עם צות-קרוב א'.

צות-קרוב א' — כמתואר לעיל בכונת המפקד (לכיוון תמי), או להמשיך בהתקפה על-פני שתי גדות-הנהר על אלברטויל, בתיאום עם צות-קרוב ב'. צות-קרוב ג' — לנוע בסמוך לשדרות צות-קרוב א' עד לכיבוש ג'ייאי ומרקיורי-ג'ייאי, ואז לפתוח את הדרך לפני גדוד-הסיור, לכיוון פברג', ע"י תפיסת אוכף תמי.

גדוד הסיור.

א. עם תפיסת תמי — להבקיע לכיוון פברג', לכשתנתן פקודת מפקד הדיביזיה.

ב. או להתקדם לכיוון יוג'ין, במגמה להשלים את הכיתור על אלברטויל — או לנצל-את-ההצלחה בכיוון אל אגם אנסי.

ארטילריה

כל גדוד של הוביצרים בני 105 מ"מ — בסיוע ישיר לאחד מצותי-הקרוב.

גדוד ההוביצרים בני 155 מ"מ — לפקודת מפקד הדיביזיה, לסיוע כללי.

חיל-הנדסה

פלוגה אחת תסופח אל גדוד-הסיור.

*

תהליך מסירת הפקודה היה דומה לזה שכבר צויין לגבי היום הקודם. ע"י מפקד-הדיביזיה ניתנו פקודות-מבצע מקוטעות, באופן שפקודתו הכוללת של המפקד נבנתה שלבים-שלבים, והיא נשלחה, מסוכמת, ביום ה"ע" בשעה 2100.

למחרת בבוקר הותקף, ע"י צות-קרוב א', הכפר נוטר-דאם-דה-מיליה, ונכבש. צות-הקרוב העתיק מיד את מאמצו-העיקרי שמאלה, כלפי הדרך העולה בכיוון אל אוכף תמי — בעוד הגדוד הימני ממשיך בלחצו לכיוון אלברטויל. כאשר הגיע המאמץ-העיקרי הנ"ל, בשעה 1600 לערך, למרחק של כ-2—3 ק"מ לפני האוכף, נמצא הגדוד הימני מול הכפר גריניון (דרור מית לאיזור), שמדרום-מערב לעיר — הנמצאת מעבר לנהר (בגדתו הימנית הצפונית).

אותו יום, ובלילה שלפניו, נמשכה תנועתו של צות-קרוב ב'. הוא הגיע אל אפיק האיזור בשעות המוקדמות של אחרי-הצהרים, והמשיך צפון-מערבה, בכיוון אל היעד העיקרי (אלברטויל) — בעוד גדוד אחד נע צפון-מזרחה, לעבר בופור ואח"כ לעבר יוג'ין — שתפיסתן עשויה להשלים את הכיתור.

נקודות להדגשה

הדיביזיה ביצעה את משימותיה במסגרת הזמנים שהוקצו לה. היא התגברה על התנגדות האויב, והגיעה במצב גופני טוב-יחסית, עד אל היעדים שנקבעו לה. צות-קרוב ב' ביצע תוך יומיים-ומחצה (כשהוא מוביל אתו את כל ציודו הגדודי) תנועה על פני כ-80 ק"מ, בהבדלי-גבהים של כ-2000 מ' — דבר הראוי לציון כשהוא-לעצמו.

והנה נקודות מספר שניתן היה להתרשם מהן בתנועתה זו של הדיביזיה: א. הצורך, שנבע מטיב פני-הקרקע, לקבוע לכל עוצבה-כפופה ציר-תנועה המרוחק מרחק ניכר מאלה של שכנותיה, ולא איפשר אלא שמירה על מגע רופף בלבד ביניהן. מצב-דברים זה הציב קשיים ניכרים בפני מפקדת הדיביזיה באשר לשימוש בעתודות, נוסף על קשיי המגע והקשר. ב. היעדים היו כמעט תמיד גם צומתי-תנועה. כל התנועה התבססה על קפיצות מצומת אחד למשנהו.

ג. חשיבות עורקי-התנועה בהריף היא בגדר דבר הברור-ממילא. דרך תפיסתם, כמעט בכל אחת מתנועותיה של הדיביזיה, היתה — כיתור, או איגוף קטע ממנה, תפיסת צומת, ולאחר-מכן — השתלטות על הדרך עצמה. זה נעשה, כרגיל, באמצעות תנועה כפולה: הן לכיוון הדרך, ע"י כות הנע לכיוון הפרי-

שניתן להם — הוא שאיפשר לדיביזיה לבצע את התמרון כפי שבוצע. רמת-הכוח הכללית, ורוח-היחידה במיוחד, היו מן המעלות ביותר.

חיילות נלויים ומסייעים, מטות וציוד

השימוש בשריון

בתמרון זה הוכח כי השימוש בשריון אפר שרי בהרים, אם כי היה כרוך בו סיכון לא-מועט. אף כי השריון לא יכול היה במקרה המתואר להוות כוח מסתער — הרי עצם הופעתם של כעשרה טנקים, המסייעים בתותחיהם סיוע-ישיר לחיל-הרגלים התורקף, עירערה במקרה זה כל אפשרות של האויב לעמוד בהתנגדותו. הרושם-המשפיע של הפתעה שנגרמה ע"י הופעת השריונים, היה חזק ביותר. במשך כל זמן התנועה לאורך העמקים, הוחזק השריון בעתודה והוכנס מדי פעם בקבוצות קטנות, לסיוע לחיל-הרגלים.

השימוש בו החדגם, אם כן, בשתי צורות: א. כחלק מצות-קרב, מתוך כוונה שיהיה בו כוח-מס-תער — אפשרות, שבהרים ניתן לנצלה רק לעתים רחוקות; ב. כבסיס-אש, כשהוא נע מאחרי תיל-הרגלים, תופס עמדות, מפצח קני-אויב, ופותח ע"י כך את הדרך בפני התקדמות הרגלים.

חיל-התותחנים

בעייתה העיקרית של הארטילריה היתה בעיית צירי התנועה. למעשה, יכולה היתה הארטילריה ללוות באשה את התקדמות העוצבות בשלבים הראשונים בלבד. לאחר כיבוש אוכף לה-מדלן — לא יכלה עוד הארטילריה להמשיך בסיוע. כלי-היריה, שהיו מטיפוס אמריקאי, בני 105 מ"מ (הוביצרים) נתגלו לדעת תותחני הדיביזיה כניידים למדי, ואילו היו מחליפים אותם בתותחים בני 75 מ"מ הרריים (הצרפתיים) — היה ההפסד בטנח מעמידם באותו מצב, בעצם, מבחינת יכולת הסיוע באשם, חזאת — על אף האפשרות לטלטלם על-פני שבילי-הרים, במעומס על גבי פרדות. הבעיה של תמיכה ארטילרית לא עמדה בפני אותו כוח אשר נע לאורך העמקים. יצוין, כי מרגמות בנות 120 מ"מ היוו תחליף חשוב, באותם שלבים בהם הפסידה הארטילריה מיכולת פעולתה היעילה.

חיל-ההנדסה

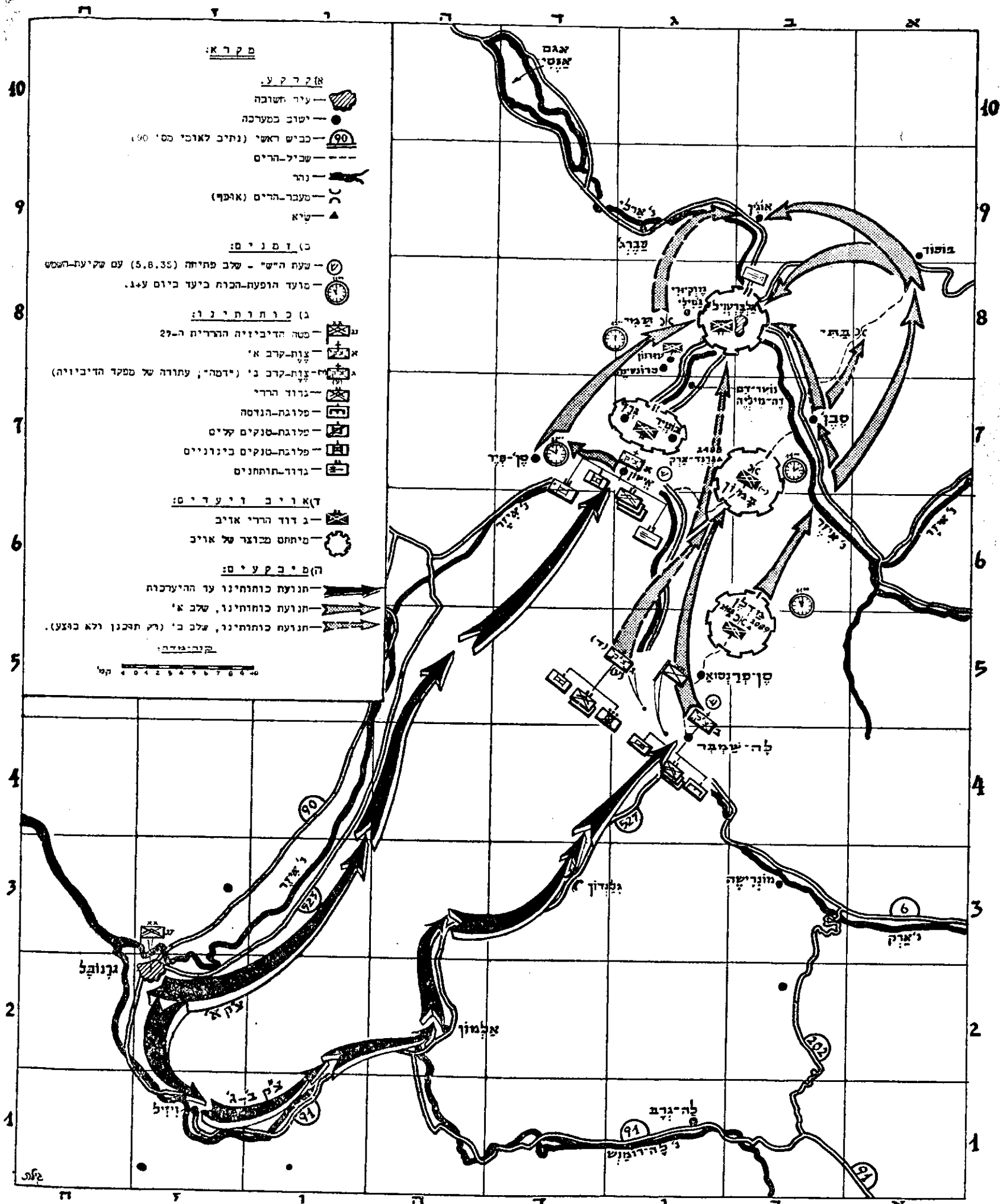
יחידות חיל-ההנדסה תרמו תרומה ניכרת להצלחה. הדרך שנסללה בכיוון אל אוכף לה-מדלן איפשרה, בשלב הראשון, את העלאת השריון לשם כיבוש

צה המבוקשת — והן בכיוון הפוך, היינו — מן הצומת הכבושה — אחורנית, לכיוון הכוחות העיקריים של התוקף. כך נשאה כל "קפיצה" כזו אופי של תנועת-ריתוק, לאורכו של הציר — ע"י כוח אחד, ושל איגוף, דרך ההרים, וטיהור הדרך — ע"י פעולה משולבת של שני הכוחות.

ד. ראויה לציון רמת-האדם ביחידה ההררית. דיביזיה זו — אחת הדיביזיות הטובות של צבא צרפת — מורכבת מאנשי-ההר. מרביתם בני הכפרים, וקצתם בני הערים שבהרים, כגון גרינובל וכיו"ב. אימונם מעולה. הם עוברים אימון מיוחד בגלשות, נוסף על האימונים הרגילים; ולמעשה ישנו בכל חטיבה גדוד אחד לפחות הנכון לפעולות-גלשים. שילוב זה של ריכוז כוח-אדם של בני-הסביבה, והאימון המדוקדק

ציור ו': הדגמת טיפוס אלפיני בשעת תמרון.

תרשים מס' 3
זירת התמרון של הדיביזיה ההררית ה-27 הצרפתית

מנעל

מנעלם של אנשי הדיביזיה ה-27 היה נעליים גבוהות הרריות, שסולייתם עשויה גומי מלאכותי משונן. נעל זו הוכנסה לשימוש זמן קצר לפני כן, במקומה של נעל ההרים המסומרת, ונתגלתה כנוחה יותר וכיציבה יותר.

עבודת המטה

מטה הדיביזיה התפצל לשנים, ופעל במפוצל במשך כל התמרון. משהיתה הזדמנות לאחדו — אגב אחת „הקפיצות” — אחד המטה, ורוכזו ל-24 שעות באטון.

בדרג הקדמי, שהיזה את מוצב הפיקוד, נמצאו: המפקד, ראש-מטהו; קצין-המודיעין וקצין המבצעים ונציג קצין-האפסנאות (תזוזות) — מבין הקצינים המתאמים; כן היו שם הקצינים-המצועים הבאים — קשר, הנדסה, שריון, ורפואה. מוצב-

ציור ז': גלש אלפיני בחגוריקרב חלא (30 קילו).

הפיקוד והירי של התותחנים נמצא בסמוך למוצב-הפיקוד הדיביזיוני והיה חלק ממנו.

בדרג האחורי נשארו: קצין-השלישות — כאחראי (מחמת העדרו של סגן-ראש-המטה), קצין-האפסנאות וכל השאריות של יתר המשרדים, שלא היו דרושים בדרג הקדמי.

מוצב-הפיקוד החליף בתמרון זה את מקומו, בדרך כלל, מדי 24 שעות, ובכל פעם היה עליו לבצע „קפיצות” של 20—25 ק"מ; בעוד שהדרג-האחורי של המטה נע קדימה רק פעם אחת בלבד, בהצטרפו ביום השלישי למפקדת הדיביזיה באטון.

האוכף; ובשלב השני — שימשה כעורק-אספקה. עבודת פלוגת ההנדסה התבססה על הפעלת דחפורים (היו בפעולה, במקרה זה, שנים).

קשר

הקשר היטיב לפעול. קצין-הקשר שמר לידו חוליות-קשר מספיקות, כדי להציבן על שיאי הרים בכל מקום אשר בו היה חשש לביתוק הקשר כתוצאה מהבדלי-הגבהים. לא היה אף מקרה, הן בתמרון המפקדות והן לאחריו, בתמרון-עם-הגייסות, בו נותק הקשר. היה שימוש בקשר-רצים, אך בהתחשב בכך שצנחני אויב פעלו בסביבה, הופעלו הללו בסביבות בטוחות בלבד (צנחנים, בתפקידי חבלה, הופעלו הלכה-למעשה וגרמו לאנדרלמוסיה לא קטנה).

אספקה ופינוי

ברוב המקרים אירע, שלרשות עוצבה עמדה דרך צרה אחת בלבד. אילו היה נתקע כל-ירכב כבד אחד על פני אותו עורק-נועה — היתה התנועה בעצרת לחלוטין. לכן ננקטו הצעדים והפעולות הבאים:

א. האחריות לתזוזות רוכזה בדרג גבוה ככל האפשר;

ב. יחידות-חילוץ פוזרו לאורך הדרך, בנקודות קבועות, והרחק קדימה ככל האפשר; להן הושמה המשימה הכפולה:

לחלץ את הרכב התקוע; ובמידה שאי-אפשרי הדבר — לזרקה, לאחר אישורו של קצין-התזוזות, אל התהום, ולפנות את הדרך.

ג. בעיית פינוי הפצועים — שצריכה היתה, כמובן, להבחן-בפועל לאור הצרכים האופרטיביים — הבליטה מכל-מקום את הסכנות שבסתימה אפשרית של הדרכים המעטות ע"י רכב מפנה-פצועים. אי לכך, הקו שנקטו היה להקדים עד כמה שאפשר לפנים נקודות-מיון וחוליות-כירורגיות, כדי שהעברת הפצועים לעבר העורף תוכל להיות, לפחות, מבוקרת ככל האפשר.

לכל גדוד היתה עצמאות מנהלתית רבה, כתוצאה מן העובדה שהועמדה לרשותו פלוגת-פרדות, בת 150 פרדות. פלוגה זו נשאה אתה את המרגמות (בנות 81 מ"מ) מקבי"ם, תחמושת ומזון. חלק מן הפרדות היה ממותקן לגשיאת פצועים.

כאן המקום לציין את תשומת-הלב הרבה שהוקדשה לאביזרי-אריזה לסוגי הנשק והציוד השונים. אביזרים אלו הותאמו לכל סוג ציוד במיוחד והקפדה רבה הקפידו על השימוש הנכון בהם.

בשטח זה. ברוב המקרים, לא הצליחו הסיורים האויריים לאפן את מקומם של גופי הפיקוד הנ"ל ששהו בשטח זה. במידה שזה הושם דגש גם על ההגנה מפני צנחנים ופרטיזנים וכן מפני "גיס-חמישי".

סיכום

לצה"ל חשוב לעקוב אחר התפתחותם ואופי פעולתם של גייסות שאופיים מיוחד, או של אלה המיועדים ללחמות מיוחדות. היסוד המשותף לכל הלחמות המיוחדות, כגון לחמת הרים, לחמת-מדבר, וכיו"ב, הוא בכך שבשטחי פעולתן שמור להן, לתכנון ותיו של האדם הלוחם, ערך רב עוד יותר מאשר בלחמה הרגילה.

ערכה של המנהיגות, ערכו של גורם הרוח, ערכם של האימוץ-היסודי וההכנה המדוקדקת לקראת המבצעים, ערכן של ידיעות מעשיות ומפורטות, הנבדקות לגבי כל מצב לחוד — ערך כל אלה עולה כאן על מידת הנדרש בלחמה ה"סטנדרטית".

יחסי הכוחות בנשק ובכוח-אדם יחידונם תמיד לחפש את הדרכים בהם נוכל להתגבר על האויב ע"י איכות. דבר זה מחייב עיקוב מתמיד אחר כל צורת לחמה — ונסיון ליישם את כל הניתן ליישום.

אשר לעבודת מחלקות המטה — כדאי לציין את עבודתו היפה של המודיעין, אשר החזיק בתמידות מגע עם העוצבות, נתן הנחיות לפיטרול, דרש, קיבל ופיענח את תצלומי האויר. סקירותיו, שניתנו אחת ליום — בנוסף על סקירות-בעל-פה שהוגשו לפי דרישת המפקד או ראש-המטה — שימשו יסוד להערכת-המצב אשר נערכו ע"י כל הדרגים (דבר, שודאי יש לראותו כ"מובן-מאליו" — אלא שלא תמיד הוא נמצא "דופק").

הגנרל, מפקד הדיביזיה — קטן-קומה ומוצק, והוא עצמו בן-ההר ואלפיניסט נודע — היה נמצא במוצב הפיקוד רק כמה שעות ביממה. את יתר זמנו היה מקדיש לביקורים בעוצבות וביחידות. תמיד נראה רענן וער. האיש שכרע תחת עומס העבודה היה, כמו תמיד, ראש-המטה. בשפה אחרת — העבודה התנהלה כפי שנקבע בדוקטרינת עבודת-מטה.

תגנה נ"מ, בטחון-שדה, בטחון פנימי (העורף) וכיו"ב

הוקדשה תשומת-לב רבה לנושאים אלה, והם שולבו הן בציון נתוני-היסוד והן בשיקולים שנעשו תוך כדי מהלך התמרון. על ההסוואה הושם דגש, ונעשו סיורים אויריים, במיוחד מעל למוצבי-הפיקוד של הדיביזיה והחטיבות, כדי לגלות את הליקויים

» — — — הקרים — אפשר לומר כי הם-הם אשר יכתיבו, על-פני פנים בעתיד הקרוב, את קני-ההגנה האסטרטגיים הראשיים ואת אזורי-הבצרון העקריים שיש להחזיק בהם, בזירת המבצעים האירופאית. קפיטן ר. גאלה, צבא צרפת, ב"ההר והאיסטרטגיה".